

Çocuklara İslâm'ı Bir Bütün Olarak Nasıl Anlatabiliriz? (İslâm Bahçesi Benzetmesi)

Mustafa ÖCAL
Yard. Doç. Dr.; İlahiyat Fakültesi

Özet

Makale, İslâm'ı; iman, ibadet ve ahlâk esasları ile birlikte bir bütün olarak anlamak ve kavramak amacıyla soru yönelten çocuklar ve gençler düşünülerek hazırlanmıştır. Makalede anlatım, üç ayrı kişinin dünya hayatında sahip olabilecekleri muhayyel/tasviri bir İslâm bahçesi üzerinden yapılmaktadır. Üç kişiden birincisi; Allah'a ve diğer iman esaslarına inanmakta, iyi bir mümin ve Müslüman olarak yaşamaktadır. İkincisi; Allah'a inanmakla birlikte büyük günahlar işleyerek yaşamaktadır. Üçüncüsü ise; Allah'a ve diğer iman esaslarına inanmamaktadır. İşte bu üç kişinin dünya hayatındaki durumları, tasvirî İslâm bahçesi (bahçeli ev) benzetmesi üzerinden anlatılmaktadır. Makalede bu kişilerin; inanma veya inanmama, ibadet yapma veya yapmama durumlarına göre, gerek bu dünyada ve gerekse ahiret aleminde kavuşabilecekleri huzur ve mutluluk ile mutsuzluk söz konusu edilmektedir.

Abstract

How Can We Teach Children Islam as a Whole? (A Model of Garden of Islam)

How can we teach children Islam as a whole including beliefs, worships and morality? The issue is explored by reference to some symbolic figures in order to make the subject-matter more understandable. The figures in the article are three individuals seeking to own an imaginative garden of Islam. The first person believes in Allah and other principles of faith and lives his life accordingly. The second person also believes in Allah but does wrong and commits sin

every now and then. And the third one is an unbeliever. The article is an attempt to evaluate the status of these three individuals in terms of the happiness they will receive both in this world and the hereafter.

Anahtar Kavramlar : *Din eğitimi, din öğretimi, İslâm Bahçesi Benzetmesi*

Key Words : *Religious education, religious instruction, a model of Garden of Islam*

A. Giriş

Çocuk ve gençler İslâm'ı inanç, ibadet ve ahlâk esasları ile birlikte, "efradını cami, ağyarını mani" bir bütün olarak anlamak ve kavramak istemektedirler. Bu, birer Müslüman çocuğu ve genci olarak onların doğal haklarıdır. Ancak bu çerçevede onlara İslâm'ı anlatmanın ve bir örnek üzerinde izah edebilmenin yolu nedir? İşte bu konuda sıkıntılar çekilmektedir.

Gerek 1970'li yıllarda iki ayrı lisede yaklaşık 4 yıl boyunca Din Bilgisi ve Ahlâk Öğretmenliği yaptığımız dönemde, gerekse 1983-1997 yılları arasında Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümünde "Din Kültürü ve Ahlâk Öğretimi" dersleri okuttuğumuz yıllarda öğrenciler tarafından bize yöneltilen sorulardan bir kısmı bu doğrultuda idi. Gençlerden bazıları zaman zaman şu meâlde sorular yöneltmekte idiler:

"- Hocam, bana İslâm'ı özet olarak ve bir bütün halinde anlatan ve okuduğum zaman: "İşte bu benim dinimdir" diye anlayıp, kafamdaki bazı soru ve sorunlara çözüm bulabileceğim bir kitap veya makâle tavsiye edebilir misiniz?.."

Bu ve benzeri sorulara Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi öğretmenliği yapmakta olan bütün meslektaşlarımızın muhatap olduklarını da biliyoruz. Peki bu tür sorulara cevap verebilecek bir kitap veya makâle yok mudur?

Biz, bu tür sorulara karşılık, yayınlanmış bunca eser arasından tavsiye edebileceğimiz bir kitap veya makâle bulmakta zorluk çekiyorduk. Halen Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi öğretmeni olan meslektaşlarımızdan da benzer serzenişler işitmekteyiz. Neden mi? Çünkü, İslâm'ı anlatmak amacıyla yazılmış bunca kitap ve makâleden bazıları çok hacımlıdır, çocuk ve gençler daha kitabı görür görmez gözleri korkmaktadır. Bazılarının dili ve üslubu onlara göre değildir. Diğer bazıları İslâm'ın bir yönünü ele alıp güzelce işlerken, diğer yönlerini ya ihmal etmekte veya aynı üslûpta ve başarı ile işleyememektedir...vs.

Peki, piyasada mevcut bunca kitabın, makâlenin ele alıp güzelce işleyemediği bir konuyu birkaç sayfalık makâlede biz nasıl işleyebileceğiz? Bu kolay ve mümkün müdür?..

Elbette ki bu kolay ve mümkün değildir. Bu konuda iddialı bir yazım denemesine girişeceğimizi söyleyemeyiz. Ancak biz burada tasviri bir örnek veya benzetme üzerinden İslâm'ı iman, ibadet ve ahlâk esasları ile birlikte bir bütün olarak izah denemesi yapacağız. Umarız ki bu denememiz, yukarıda naklettiğimiz soru ve benzeri düşüncelere sahip olanlar için bir fikir verir ve kafalarında oluşan muammanın çözümünde yardımcı olur. Ayrıca, belki de bu konuda düşünüp kitap yazmak isteyenlerin ufkunu açar.

B. Tasviri Bir Örnek Üzerinden ve Benzetme Yaparak İslâm'ı Nasıl Anlatabiliriz?

Zamanımız bilgi ve teknoloji çağıdır. Her gün dev adımlarla gelişen bilgi ve teknoloji, bir taraftan insanların işlerini daha kolay ve pratik olarak yapmalarına yardımcı olurken, öte taraftan -inananlar ve akıl sahipleri için-¹ Allah'ın varlığının, birliğinin daha kolay ve daha iyi anlaşılmasına yardımcı olmaktadır. Onun için, her bilim dalında olduğu gibi, din eğitimi ve öğretiminde de TV., bilgisayar, internet gibi teknik araçlardan yararlanılmalıdır. Okullarda imkan olması halinde bazı dersler bilgisayar ortamında işlenebilmelidir. Gerek Milli Eğitim Bakanlığınca ve gerek özel bazı kurum ve kuruluşlarca hazırlanan dinî ve ahlâkî içerikli filmlerden yararlanmanın yolları ve imkanları aranıp, bu imkanlardan istifade edilmelidir.

Şayet, bu imkanlardan yararlanmak mümkün değilse, o takdirde iman, ibadet ve ahlâk esaslarının öğretimi yine klâsik yöntemlerle ve çoğunlukla sınıf içerisinde yaptırılmaya devam edilecek demektir. Ancak bu konular işlenirken, hiç olmazsa, çocukların dini duygu ve düşüncelerini kuvvetlendirmek amacıyla hazırlanmış ve onların severek dinleyecekleri veya okuyabilecekleri bol ve renkli resimli kitaplardan yararlanmayı da ihmal etmemek gerekir.

Bu düşünce, dilek ve temennimizi dile getirdikten sonra tasviri bir örnek üzerinden ve benzetme yaparak İslâm'ı bir bütün olarak anlatma denemesine geçebiliriz. Anlatımımızı üç ayrı şahıs üzerinden yapabiliriz.

¹ Kur'an-ı Kerim'inde Yüce Rabbimiz insanları sık sık aklını kullanmaya davet etmekte ve gerek kendi iç dünyasındaki ve gerekse yakın ve uzak çevresindeki bazı varlıkları ve olayları düşünmesini, gözlemlemesini ve anlamaya çalışmasını öğütlemektedir. Bk. Bakara 2/44, 164; Al-i İmrân 3/65, 118; Mâide 5/58, 100; En'am 6/32; A'raf 7/169; Yunus, 10/16, 100; Hüd, 11/51; Yusuf, 12/109,111...vb.

Birincisi; Allah'a, Peygambere ve diğer iman esaslarına tereddütsüz inanan, ibadetlerini eksiksiz yapan, ahlâklı ve günahlardan sakınan bir insan olarak hayatını sürdüren yani iyi bir mümin ve Müslüman olarak yaşayan insan,

İkincisi; Allah'a, Peygambere ve diğer iman esaslarına inanmakla birlikte, ibadetleri bazen veya bazılarını yapan, bazen veya bazılarını terk eden, fırsat buldukça hırsızlık yapmak, işine geldiği zaman yalan söylemek, içki içmek, kumar oynamak, zina yapmak...vb. büyük günahlar işleyen, ahlâkı zayıf insan,

Üçüncüsü ise; Allah'a, Peygambere inanmayan, bundan dolayı İslâm'a göre münkir/inkar eden, "kâfir" veya ikiyüzlü davranışlarından dolayı "münâfık" olarak nitelendirilen insan...

Şimdi İslâm'ı bu üç insanın hayatı üzerinden benzetme yaparak anlatmaya çalışalım. Anlatımı öncelikle ve özellikle İlköğretim seviyesindeki çocukların gelişimlerini ve anlama yetenek ve kapasitelerini dikkate alarak yapacağız. İnancımız o ki; eğer biz çocuklara İslâm'ı burada olduğu gibi veya benzeri şekillerde ve uygun metot ve yöntemlerle anlatabilirsek, onlar gençlik ve yetişkinlik çağına geldiklerinde yukarıda verdiğimiz gibi vb. soruları fazlaca sorma ihtiyacı hissetmeyeceklerdir. Yahut da, artık sorular konunun özüne yönelik değil, daha iyi anlaşılması amacıyla sorulacaktır.

Öte yandan İslâm'ı yalnız çocuklara değil de, bir bütün halinde gençlere ve yetişkinlere de anlatmamız gerekirse -ki her zaman gerekli olmuştur, bundan sonra da gerekli olacaktır- bazı ilavelerle veya ifade değişiklikleri ile burada kullanacağımız öğretim yönteminin onlar için de kullanılabileceğini ifade etmek isteriz.

Bu ön açıklamadan sonra şimdi, söz konusu ettiğimiz şahıslar üzerinden İslâm'ın anlatımına geçebiliriz:

1 –Günahlardan Sakınan İyi Bir Müslüman'ın Hayatı Üzerinden İslâm'ın Anlatımı

a) İslâm'a Giriş

Anlatıma, şöyle bir soru ile başlayabiliriz:

- Çocuklar, alabildiğine geniş, etrafı çok yüksek duvar ve demir parmaklıklarla çevrili, içi rengarenk güllerle bezenmiş bir bahçe var. Bahçenin ortasında ve yüksekçe bir yerde ise; altı basamaklı merdivenle çıkılarak girilebilen bir ev bulunmaktadır. Evin bir girişi, geniş bir salonu ve üç de odası mevcut... Böylesine güzel bahçeli bir eve sahip olmak ister misiniz?!

Böyle bir soruya karşılık çocuklardan farklı cevaplar gelebilir. Kimi:

Böyle bir evi nasıl alalım? Bizim böyle bir evi alabilecek kadar paramız yok ki...

derken, kimi:

- Bizim zaten öyle bir evimiz/yazlığımız var, diyebilir...vb.

Bu tür cevaplara karşılık:

- Hayır, benim bahsettiğim ev, para ile alınmaz, bedavadır. Üstelik, babanıza, annenize, dedenize ait olan evleri de kastetmiyorum. Bu evi siz alacaksınız ve kendinize ait olacak...

Çocuklar bu açıklama karşısında iyice meraklanırlar.

Bunun üzerine konuya şöyle devam edilebilir:

- Çocuklar, paranız olsun-olmasın, sizin gibi çocuk veya genç yahut yetişkin insan olması fark etmez, isteyen herkes böyle bir eve sahip olabilir. Ancak böyle bir eve sahip olmak isteyen kişinin önce onun kapısını açabilecek anahtarı elde etmesi gerekir. Bu anahtar, özel anlamı olan bir cümleden ibarettir. Hani “Keloğlan” masalında denir ya:

“- Keloğlan sarayın kapısına geldi: “*Açıl kapım açıl, altın gümüş saçıl!*” dedi, sarayın kapısı açıldı ve içeri girdi... Keloğlan’ın kullandığı; “*Açıl kapım açıl, altın gümüş saçıl!*” cümlesi sarayın kapısının açılması için kullanılan anahtar cümleciktir. İşte Keloğlan’ın anahtar cümlesi gibi, ama ondan çok daha anlamlı olan bir anahtar cümle bahçe kapısının üzerinde yazılıdır. Bu cümleyi kim içten söyler ve kalpten benimserse, kapı kendiliğinden açılır. Eğer kişi bu cümleyi sadece dili ile söyler de, içten benimsemezse kapı açılmaz. Hani, bazen TV.lerde “yalan makineleri” gösterilir ve kişi doğru söylerse lamba/ışık yanmaz, yalan söylerse yanar ya, işte onun gibi. Evet çocuklar, şimdi söyleyin bakalım; kapının açılması için söylenmesi gereken cümle ne olabilir?!..

Bu açıklama üzerine cevap olarak çocuklardan kimi:

“- Kelime-i Şehâdet, kimi Kelime-i Tevhid” olduğunu söyleyebilir. Kimi de; “Eûzü-Besmele” veya yalnızca “Besmele” diyebilir. Belki bazı okullarda cevabı bilen çocuk çıkmayabilir de...

Eğer çocuklar tarafından doğru cevap bulunmuşsa tasdik edilerek, bulunamamış ise, öğretmen tarafından cevabı açıklanarak konunun anlatımına başlanabilir:

“- Evet çocuklar, kapının üzerinde yazılı olan ve “*anahtar cümle*” olarak kabul ettiğimiz Kelime-i Şehâdetdir. Yani: “**Eşhedü en-lâ ilâhe illaallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühu verasûlüh,**” ifadesidir. İşte aslı böyle olan ve: “Ben şahitlik/tanıklık ederim ki Allah’tan başka bir ilah yoktur ve yine ben şahitlik/tanıklık ederim ki Muhammed O’nun kulu ve elçisidir”

anlamındaki Kelime-i Şehâdeti ve anlamını içten benimseyerek okuyan herkese böyle bir bahçenin kapısı kendiliğinden açılır. Kişi, Kelime-i Şehâdetle İslâm'a veya buradaki benzetmemizle adına "İslâm Bahçesi" denilen bahçeye giriş yapar. Böylelikle kişi, **Müslüman** olmuş olur. Ancak kişinin Müslümanlığı için yalnızca Kelime-i Şehâdeti okuyup benimsemesi yetmez," denildikten sonra tasviri anlatıma devam edilmelidir:

b) İslâm'ın İnanç Esasları:

"- Çocuklar, Kelime-i Şehâdeti içten benimseyerek okuduk, kapı açıldı ve bahçeye girdik. Peki bahçenin içinde neler olabilir? Şimdi bir göz atalım:

"Bahçe misk gibi kokulu, rengarenk güllerle, çiçeklerle bezenmiştir. Havuzundaki fiskiyeden sular fişkırmaktadır. Her tarafta kuşlar cıvı cıvı ötüşmekte ve insanı dinlendirmektedir. Bahçenin giriş kapısından eve doğru o güzelim misk kokulu güllerin ve çiçeklerin arasından giden bir yol vardır. Bu yoldan yürüyerek eve yaklaşıyorsunuz. Ancak, evin giriş kapısına ulaşabilmeniz için altı basamaklı bir merdiven çıkmanız gerekmektedir. Altı basamaktan her birinin yanında ise bir tabela var ve siz o tabelaların üzerindeki yazıları okuyarak ve onları da içten benimseyerek basamakları çıkıyorsunuz."

1. basamakta: Allah'a inanıyorum,²
2. basamakta: Meleklerle inanıyorum,³
3. basamakta: Kitaplara inanıyorum,⁴
4. basamakta: Peygamberlere inanıyorum,⁵
5. basamakta: Ahiret gününe inanıyorum,⁶
6. basamakta: Kadere inanıyorum,⁷

² Allah'ın varlığı, birliği ve O'na imanla ilgili bazı âyetler için bk. Fâtiha, 1/1-7; Bakara, 2/255; İbrahim, 14/10; Enbiya, 21/22-23, Fâtır, 35/27; Hadid, 57/4; Haşr, 59/22-24; İhlâs, 112/1-4.

³ Melek inancı ile ilgili bazı ayet ve hadisler için bk. Bakara, 2/285; Nisâ, 4/136; Müslim, Zühd 10; Ahmed b. Hanbel, Müsned, VI, 168.

⁴ Kitaplara iman ile ilgili bazı âyet ve hadisler için bk. Bakara, 2/2; Âl-i İmran, 3/103, 138; Nisâ, 4/136; Hicr, 15/9; Vâkıa, 56/77; Fâtır, 35/31; Buhârî, İ'tisâm, 1.

⁵ Peygamberlere iman ile ilgili bazı ayet ve hadisler için bk. Bakara, 2/285; Fâtır, 35/24; Muhammed, 48/29; Yunus 10/47, 74; Riyâzü's-Sâlihîn Terc. c. I, s. 198.

⁶ Ahiret inancı ile ilgili bazı ayet ve hadisler için bk. Bakara, 2/62, 177, 201-202; Âl-i İmran, 3/185; Nisâ, 4/136; Nahl, 16/61; Buhârî, Cenâiz, 90; Müslim, Vasiye, 14; Tâc, c. V, s. 369;

⁷ Kaderle ilgili bazı âyet ve hadisler için bk. Furkan, 25/1-2; Beled, 90/10; İnsan, 76/3; Fussilet, 41/46; Tirmizî, Kader, 1; Kıyâmet, 60.

diyorsunuz ve mümin/inanmış kişi olarak evin kapısının önüne gelmiş oluyorsunuz. Çünkü bu altı esasa içten inanan kişiye “**mümin**” denir.

“Çocuklar, bildiğiniz gibi, burada sıralananlara “**İmanın şartları**” denir. Bu altı maddenin sıralandığı esaslar “**inandım**” anlamına gelen “**Âmentü**” kelimesi ile başlayan ve “âmentü esasları” olarak da anılan bir dua cümlesi ile özetlenmektedir. Büyük-küçük herkesin bilmesi gereken Âmentü cümlesi nasıldı? Şimdi hep birlikte okuyalım:

“Âmentü billâhi ve melâiketihî ve kütübihî ve rusulihî ve'l-yevmi'l-âhiri ve bi'l-kaderi hayrihî ve şerrihî minallâhi Teâlâ ve'l-ba'sü ba'de'l-mevti, hakkun: Eşhedü en lâ ilâhe illaallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resulühü.”

“- Tekrar etmemiz gerekirse; Kelime-i Şehâdeti içten benimseyerek okuyan kişi esas olarak İslâm'ı kabul etmiş ve Müslüman olmuştur. Âmentü cümlesinde sıralanan altı esas içten benimseyip kabul edene ise “**mümin**” denilmektedir.”

c) İslâm'ın Şartları/İbadetler

“- Şimdi sıra geldi o güzelim bahçenin ortasında yer alan güzel ve şirin evin kapısını açmaya... Peki çocuklar, evin kapısını nasıl veya ne ile açabiliriz?..”

Bu soruya karşılık yine; Kelime-i Şehâdet, Kelime-i Tevhid, Eûzü-Besmele gibi cevaplar gelebilir. Öğretmen cevapları dinledikten sonra açıklamasına devam eder:

“- Çocuklar, evin kapısını açmadan önce Sevgili Peygamberimizin bir sözüne/hadisine kulak verelim. Sevgili Peygamberimiz buyuruyor ki: **“İslâm dini beş şey üzerine kurulmuştur: Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed (s.a.v.)'in Allah'ın Rasûlü/elçisi olduğuna şehâdet/tanıklık etmek, namaz kılmak, zekat vermek, hacca gitmek ve Ramazan orucunu tutmaktır.”**⁸

“Bu sözü ile Sevgili Peygamberimiz, “**İslâm'ın şartlarını**” sıralamıştır. Bunlar nelerdir?

1. Kelime-i Şehâdet getirmek/okumak,⁹
2. Namaz kılmak,¹⁰
3. Zekat vermek,¹¹

⁸ Buhârî, İman, 2; Müslim, İman, 5.

⁹ Bk. Buhârî, İman,37, Zekat, 1.(Cibril Hadisi olarak bilinen Hadis.)

¹⁰ Namaz ibadeti ile ilgili bazı âyet ve hadisler için bk. Hüd, 11/114; Nisâ, 4/103; Bakara, 2/238; Müslim, Tahâret, 4; Müslim, Mesâcid, 171.

4. Hacca gitmek,¹²
5. Ramazanda oruç tutmak.¹³

“İslâm’ın şartlarını, evin bölmelerinden her birinin karşılığı olarak düşünebiliriz. Buna göre: Evin giriş kapısını açmak için yine o anahtar cümleyi yani Kelime-i Şehâdeti okumak ve tekrar etmek gerekmektedir. Çünkü, evin giriş kısmını da, İslâm’ın beş temel esasından Kelime-i Şehâdet oluşturmaktadır. Evin en geniş mekanı olan salon kısmı, İslâm’ın en temel ve devamlı ibadeti olan namaz kılmak, diğer odalardan her birisi ise; oruç tutmak, zekat vermek ve hacca gitmek karşılığı olarak düşünülebilir.”

d) İslâm’da Temizlik

“- Çocuklar, bir Müslümanın en çok dikkat etmesi gereken hususlardan biri de; temizliktir. Onun için dinimiz her namaz için abdest alarak ve gerektiği zamanlarda da guslederek/banyo yaparak bedenimizi temizlememizi ve temiz olarak Allah’ın huzuruna çıkmamızı yani ibadet etmemizi emretmektedir. Ayrıca bir Müslüman olarak toplum içerisinde de daima temizliğe dikkat etmemiz gerekmektedir.

Öte yandan dinimiz iç dünyamızın da temiz olmasını istemektedir. Kalbimizde kötü ve yanlış duygu ve düşünceler taşımamızın doğru olmadığını ifade etmektedir. Bu açıklamayı da yaptıktan sonra açıklamamıza devam edelim:”

“Kim evin lavabosunda ve banyosunda gerekli temizliğini yapar, namazını kılar, orucunu tutar, çalışıp helâl yoldan para kazanarak zekat verir ve hacca giderse, kısaca ibadetlerini tam olarak yaparsa Müslümanlığının gereğini yapmış olur.”

e) İslâm’ın Ahlâk Esasları

Bu arada çocuklardan, bahçe ve oradaki güller ve çiçeklerin neyi temsil ettiğine dair soru gelebilir. Eğer böyle bir soru gelmezse, öğretmen onlara şöyle bir soru yöneltebilir:

“- Çocuklar, Kelime-i Şehâdeti anahtar, evin önündeki merdivenleri iman/inanç esaslarının karşılığı olarak düşündük. Evin bölmelerinden/odalarından her birini ise; temizlik ve ibadetler

¹¹ Zekâtla ilgili bazı âyet ve hadisler için bk. Bakara, 2/210; Tevbe, 9/34-35,103; Buhârî, İman, 37, Zekat, 1 (Cibril Hadisi);

¹² Hac’la ilgili bazı âyet ve hadisler için bk. Âl-i İmran, 3/96-97; Müslim, Hac, 73; Tirmizi, Tefsir,3; Ebu Dâvud, Menâsik, 57.

¹³ Oruçla ilgili bazı âyet ve hadisler için bk. Bakara, 2/183-185, 187; Buhârî, İman, 1; Buhârî, Savm, 6.

karşılığı olarak kullandık. Peki, bahçedeki güller, çiçekler neyi temsil etmekte veya neyin karşılığı olarak düşünölmektedir?!..”

Bu soruya karşılık olarak doğru cevaplar gelirse, tasdik ederek, yanlış cevaplar gelirse tashih ederek açıklama yapmaya devam edilebilir:

“- Evet çocuklar, bahçede açılmış rengarenk güllerden ve çiçeklerden her birini ise, -sembolik olarak- İslâm’ın ahlâk esaslarından birinin karşılığı olarak düşünöbiliriz. Meselâ: Affedicilik, arkadaşlık, cömertlik, dostluk, edepli olmak, emanete riayet etmek, iyilik/hayır severlik, kanaatkârlık, merhametli ve şefkatli olmak, misafirperverlik, sabır, sevgi, selâm, sözünde durmak, alçak gönüllölük... vb. gibi.”

“İşte iman esaslarına inanan ve içten benimseyen bir kişi, ibadetlerini yapmak ve ahlâk kurallarına da uymak suretiyle -kendi iç dünyasında- ömrünü huzurlu ve mutlu bir şekilde böyle güzelim bir bahçe içerisinde yapılmış son derecede sevimli bir evde geçiriyor demektir. Öldüğü zamanda ise, bundan çok daha güzel bir yer olan cennete gidecek ve orada Yüce Rabbimiz kendisine *“altlarından ırmaklar akan köşkler”* verecektir. Bakınız, Yüce Rabbimiz Kur’an-ı Kerim’inde Sevgili Peygamberimiz aracılığıyla bu vadini bize nasıl iletmektedir:”

“İnanıp yararlı işler yapanlara, altlarından ırmaklar akan cennetlerin kendilerine verileceğini müjdele! Onlardaki herhangi bir meyveden kendilerine yedirildiğinde: ‘Bu, daha önce de (dünyada iken) yediklerimizdendir’ derler. (Cennetteki bu rızık) onlara o dediklerine benzer verilmiştir. Onlar için orada tertemiz eşler de vardır ve onlar orada sonsuz olarak kalacaklardır.”¹⁴

“Sevgili Peygamberimiz de cennete gidecekler için Yüce Rabbimizin: **“Sâlih kullarım için ben, Cennette hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın işitmediği ve hiçbir insan gönlünün hatırlamadığı birtakım nimetler hazırladım”¹⁵** şeklinde buyurduğunu ifade etmektedir.”

“Şimdi söyleyin bakalım çocuklar, hem dünyada iken oturduğunuz evde ve hem de kendi iç/inanç dünyanızda böylesine güzel bir bahçeli eve sahip olarak huzurlu ve mutlu bir şekilde yaşamak ve öldükten sonra da çok daha güzellerinin verileceği cennete gitmek istemez misiniz?!..”

¹⁴ Bakara, 2/25.

¹⁵ Buhârî, Tefsir/Süre, 32; Tevhid, 35; Müslim, Cennet, 1; Tirmizî, Tefsir/Süre, 32; İbni Mâce, Zühd, 39.

Bu soruya karşılık çocuklardan kuşkusuz olumlu cevaplar gelecektir. Alınan cevaplardan sonra şöyle devam edilebilir:

“Öyle ise çocuklar, her zaman Allah’a inanalım ve O’nun bizden istediği gibi iyi bir insan, iyi bir Müslüman olmaya çalışalım. Bu maksatla da sık sık şu duâyı okuyalım:

“Rabbenâ âtinâ fi’l-dünyâ haseneten ve fi’l-âhireti haseneten ve kınâ azâbennâr.”¹⁶ Anlamı şudur: “Ey Rabbimiz, bize dünyada iyilikler (iyi hal) ver ve âhirette de iyilikler ver ve bizi cehennem azabından koru!”

Neticede söz şöyle bağlanabilir:

“İşte çocuklar, gerçek anlamda ve içtenlikle Allah’a, Peygambere ve diğer inanç esaslarına inanan, ibadetlerini eksiksiz yapan ve ahlâklı bir insan olarak yaşayan kimseler için Yüce Rabbimiz dünyada mutlu ve huzurlu bir hayat hazırlamıştır. Öldükten sonra ise, insan dünyada kavuştuğu nimetlerden çok daha güzeli olan cennet nimetlerine kavuşup, orada sonsuz olarak huzur ve mutluluk içerisinde yaşayacaktır...”

2 – İnanan, Fakat Büyük Günahlar İşleyen ve Ahlâkı Zayıf Bir İnsanın Hayatı Üzerinden İslâm’ın Anlatımı

İnanç esaslarını kabul etmekle birlikte, ibâdetleri bazen veya bazılarını yapan, bazen veya bazılarını yapmayan, yalancılık, ikiyüzlülük, hırsızlık, içki içmek, adam öldürmek gibi kötü, çirkin ve yanlış işler yapan bir kimsenin hayatına göre ise, İslâm’ı bir bütün olarak şu şekilde anlatabiliriz:

“Çocuklar, Kelime-i Şehâdeti benimseyerek okumak ve Allah’a ve diğer inanç esaslarına inanmakla birlikte, ibâdetlerini bazen veya bazılarını yapıp, bazen veya bazılarını yapmayan, yalancılık, ikiyüzlülük, hırsızlık... gibi yanlış ve kötü işler yapan insan da anlattığımız gibi bir bahçeli eve sahip olabilir. Ancak, o abdest almak, gusletmek gibi gerekli olan temizliğe dikkat etmediği, ibadetleri gereği gibi yapmadığı için sahip olduğu ev, ibâdet yapan insanınki gibi bakımlı ve güzel olamaz. Onun evi, ilgisizlikten ve bakımsızlıktan çatısı çökmüş, badanası boyası dökülmüş, kapısı penceresi sağlam olmayan, yazın sıcaktan, kışın ise soğuktan oturulamayan bir ev gibidir.”

“Ayrıca böyle bir insan ahlâklı davranmadığı için; bahçesindeki güller solmuş, bakımsızlıktan her tarafı yabancı otlar ve dikenlerle kaplanmış, bütün özelliklerini ve güzelliklerini kaybetmiş bir bahçe gibidir.”

¹⁶ Bakara, 2/201.

“Bu insan, Allah’a inandığı ve inanç esaslarını kabul ettiği için zaman zaman huzur ve mutluluğu tadabilir. Ancak onun huzur ve mutluluğu hiçbir zaman birinci kişinin kadar olamaz.”¹⁷

“Bu insan da, kıyametten sonra günahlarının karşılığı olan cezasını çektikten sonra cennete gider ve oradaki nimetlere kavuşabilir. Ancak onun kavuşacağı nimetler hiçbir zaman birinci kişinin kavuşacağı nimetler kadar güzel olamaz. Meselâ; birinci kişi ve benzerlerine altlarından ırmaklar akan son derecede güzel köşkler verilirken, ikinci kişi ve benzerlerine daha küçük ev ve nimetler verilir. Yani, onlar da ancak dünyada yaptıkları iyilikler kadar karşılık bulurlar...”

3 – İnançsız İnsanın Hayatı Üzerinden İslâm’ın Anlatımı

Allah’a, Peygambere ve diğer inanç esaslarına inanmayan bir kişi ise, o anahtar cümleyi yani Kelime-i Şehâdeti hiç kullanmaz. Bazen başkalarının yanında münafıklık/ikiyüzlülük yaparak kullansa bile, anlamını kalpten benimsemediği için *inanç dünyasında* İslâm Bahçesine giremez ve gönlünde böyle bir bahçeli eve sahip olamaz.

Ancak parası ve imkanı nispetinde, -İslâm bahçesinin dışında- dünyada iken güzel evlere, köşklere veya villalara sahip olabilir. Dünya hayatında, -varlığına inanıp, kabul etmese bile- o da Yüce Rabbimizin kendisine verdiği nimetlerle yaşar,¹⁸ maddi zevklerini tatmin ederek ömrünü tamamlar. Ancak, onun sahip olduğu evler, köşkler ve villalar kökünden koparılıp vazoya konulmuş bitkiler gibidir. Âhiret hayatına uzantısı yoktur. Öldüğü zaman onların hepsi bu dünyada kalır. Onun için bu insan (âhiret hayatında) ne cennete gidebilecek ve oradaki nimetlerden tadabilecek ve ne de altlarından ırmaklar akan köşklere sahip olabilecektir. Dünyada iken kendisinin varlığını kabul etmeyen ve inkar eden bir kimseyi Yüce Rabbimizin cennetine kabul etmemesi doğal değil midir?.. İşte Yüce Rabbimiz onlar için de cehennemi yaratmıştır.

- **Netice olarak şunu söyleyebiliriz:**

Allah’a inanan, ibadetleri yapan ve dünyada iken yararlı işler yapan insanlar;

Birincisi; dünyadaki evleri,

İkincisi; iç/inanç dünyalarındaki köşklere,

¹⁷ Bk.Öcal, Mustafa, Din Eğitimi ve Öğretiminde Metodlar, T.Diyaret Vakfı Yay. Ankara, 1999, sh.76-77.

¹⁸ Bk. Hûd, 11/6.

Üçüncü ve daha önemlisi ise; cennette oturacakları köşkleri olmak üzere üç tane eve sahip olacaklardır. Hem dünyada ve hem de ahirette huzur ve mutluluk içerisinde yaşayacaklardır.

Allah'a inanmayan insanlar ise; yalnızca dünyada elde ettikleri nimetlerle yetinecekler, öldükten sonra herhangi bir nimete kavuşamayacaklardır. Onlar dünyada iken inkârcı olmalarının karşılığı olarak cehennemde ceza göreceklerdir.

- Tercih ve karar

"Evet çocuklar, netice olarak karşımızda üç ayrı insan modeli durmaktadır:

Birincisi; inanan ve kulluğunun gereğini/ibadetlerini tam olarak yapan, büyük günahlar işlemeden ahlâklı bir hayat yaşayan, bundan dolayı tam bir huzur ve mutluluk içerisinde ömrünü tamamlayan insan, *İkincisi;* inandığı halde ibadet yapmayan ve ahlâklı davranmayan ve bundan dolayı da huzur ve mutluluğu eksik tadan insan, *Üçüncüsü ise;* inanmadığı için dünya zevklerini tatmakla birlikte hiçbir zaman gerçek anlamda manevi huzuru, iç huzurunu ve mutluluğu yakalayamayan insan... **Şimdi size soruyorum:**

- Birinci insan gibi mi,
 - İkinci insan gibi mi olmak ve yaşamak istersiniz?!..
 - Yoksa, üçüncü insan gibi mi?
- Tercih ve karar sizin!.."

B. SONUÇ

Sonuç olarak din eğitimcisi olan meslektaşlarımıza/Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi Öğretmenlerine deriz ki; burada anlatılmayaz çalışıldığı gibi veya benzer örnekler üzerinden hareketle çocuklara ve gençlere İslâm bir bütünlük içerisinde, sade ve anlaşılabilir bir dil ve üslûpla anlatılmalıdır. Anlatımda kullanılacak ifadeler ve verilecek örneklerle, yapılacak benzetmelerle onların kafalarındaki sorun veya düğümler çözümlenebilmelidir. İslâm'ı daha iyi veya genişçe anlatmak gibi bir düşünce ile ve gereksiz birtakım bilgilerle onların kafaları karıştırılmamalıdır. Anlatım öyle olmalıdır ki; çocuklar kendi dinleri olan İslâm'ı, adeta somut bir varlığı algılar gibi bir bütün halinde hafızalarına yerleştirebilmeli ve iç dünyalarında yaşatabilmelidirler.

İslâm'ın anlatımında, doğru örneklerden hareket ederek yola çıkılmalıdır. Cehenneme değil, cennete ağırlık ve öncelik verilen bir anlatım benimsenmelidir. Öyle ki çocuklar, Allah'tan korkmanın değil, O'nu sevmenin ve O'na güvenmenin ve sığınmanın gerekliliğini anlayabilmelidirler. Kısaca kendilerine İslâm anlatılan çocukların, Allah'a ve Peygambere karşı olan inanç ve sevgileri gelişebilmelidir. Onlar hayata ve geleceğe daha bir güvenle ve anlamlı bir şekilde bakabilmelidirler.